

Gabrielė Vilkickytė: „Kurti dainas lietuviškai – mano duoklė Lietuvai“

Rimantas LEONAVIČIUS.

Gimusi ir augusi Vilniuje, ji mokėsi Vilniaus jėzuitų gimnazijoje. Įstojo į žurnalistiką Vilniaus universitete. Po metų išvažiavo gydytis į Australiją, kur jau anksčiau buvo praleidusi metus, studijuodama mainų programoje. Grįžo į Lietuvą ir vėl paniro į mokslus. Savo laisvalaikį skiria dainų kūrybai, spėja keliauti ir mėgautis skania kava. Susipažinkime su Gabriele Vilkickyte – jauna, tyra ir spalvinga asmenybe.

Viena svarbi tavo gyvenimo dalis yra kelionės. Kada viskas prasidėjo?

Kai man buvo šešiolika, išskridau mokytis į Australiją ir nuo tada užsikrėčiau tuo „kelionių virusu“. Su choru ,,Liepaitės“ ir šeima apkeliavome beveik visą Europą. Vėliau jau viena nuvykau į JAV, Peru, Indoneziją, Gruziją. Turbūt svarbiausia buvo tai, kad dažniausiai keliaudavau viena. Kelionės – mano mėgstamiausia vienatvės forma. Mokyklos laikais, būdama 9-oje klasėje, jau eidavau viena kavos gerti, viena ir į kiną, teatrą, koncertus. Iš šalies gal atrodė „vargšė ta mergaitė, neturi draugų“, bet man tiesiog kai kuriuos dalykus patiko patirti vienai.

Kelionės leido pajausti ir pamatyti tai, apie ką nebūčiau galvojusi: kuo toliau esu nuo tėvynės, tuo labiau noriu joje gyventi. Ir nėra nieko panašaus į tą gerą jausmą grįžus namo.

> *Kai emocinis ryšys su namais yra labai stiprus, bet koks mažas dalykas namie tau atrodo žymiai prasmingesnis už bet kokį kitą bet kur pasaulyje.*

Ir būnant taip toli nuo gimtinės tavo ryšis su ja nenutrūko…

Taip. Pavyzdžiui, kai gyvenau Australijoje, bėgiodavau Indijos vandenyno pakrante ir, su visa pagarba gamtai, man tas vandenynas būdavo tas pats, kas siena. Na, taip, gražu, bet visada renkuosi mūsų Baltijos jūrą – šaltą, žalią, užterštą. Man ji pati brangiausia. Kai emocinis ryšys su namais yra labai stiprus, bet koks mažas dalykas namie tau atrodo žymiai prasmingesnis už bet kokį kitą bet kur pasaulyje.

Kaip jautiesi grįžusi namo po kelionių į tolimus kraštus?

Žymiai laisviau nei prieš išvykdama. Galva prasivalo nuo kompleksų, pačios susigalvotų ribų, jaučiu didelį įkvėpimą kūrybai. Norisi apie tai, ką mačiau, kurti dainas, skleisti sukauptą meilę.

Be to, kelionės į tolimus kraštus taip pat turi kitokį atspalvį, Europos šalys tampa labai aiškios, visur yra beveik tos pačios patogios kavinės, visur pilna turistų, viskas atrodo civilizuota, ant kiekvieno kampo yra *Wi-Fi*… ir darosi taip aišku! Savęs klausi: „Kur aš tai mačiau?“ Dėl to pradedi norėti kitų potyrių.

Kalbant apie namus – kaip tau atrodo gimtasis miestas?

Man Vilnius visada bus pats gražiausias miestas. Brangus tiek senamiestis ir jo atmosfera, tiek posovietinė architektūra, kuri, nors šalta, pilka, vis dėlto yra tokia artima ir pažįstama, kad ir jos apsuptyje būdama jaučiuosi esanti namuose. Bet, žinoma, miestas yra žmonės. Vienodai daugėja ir tų, kurie Vilniuje gyvena Niujorko tempu, ir tų, kurie iš lėto suka ratus Bernardinų sode, rytais bėgioja Neries pakrante, o pakeliui namo pasiima kavos išsinešti.

> *Labai žaviuosi žmonėmis, kurie dalinasi savo išmintimi, o ne pasiekimais.*

Kokie žmonės yra verti tavo dėmesio?

Labai žaviuosi žmonėmis, kurie dalinasi savo išmintimi, o ne pasiekimais. Viename Čikagos muziejuje, kur savanoriavau, taip nutiko. Kalbėjausi beveik valandą su vienu labai inteligentišku vyru. Palietėme įvairias temas nuo meno iki politikos… kai galiausiai atsisveikinome, prie manęs priėjo viena muziejaus darbuotoja ir tarė: „Ar žinai, su kuo tu ką tik bendravai?“ Atsakiau: „Ne“. Ji paaiškino, kad tas vyrukas buvo Ilinojaus valstijos respublikonų partijos pirmininkas. O jis apie tai neužsiminė!

Užsienyje viskas jau sukurta ir tu būsi dar vienas, iš kurio bandoma gauti naudos. Renkuosi tą šiandien nepopuliarų ir nepatogų sprendimą būti ir dirbti čia.

Ką manai apie šalies migracijos situaciją?

Tai, žinoma, nėra vien tik blogai. Tegul žmonės pažaboja mentaliteto trūkumus, įgauna drąsos ir pasitikėjimo savimi. O tada būtų taip gera, kad daugelis jų sugrįžtų kurti čia. Visomis prasmėmis. Manau, kad ir Lietuvai reikia darbščių žmonių ir talentų. Užsienyje viskas jau sukurta ir tu būsi dar vienas, iš kurio bandoma gauti naudos. Renkuosi tą šiandien nepopuliarų ir nepatogų sprendimą būti ir dirbti čia.

O jeigu tiesiog keliauji ir tampi ne emigrantu, o „pasaulio žmogumi“?

Man yra savotiškai juokinga, kai išgirstu išdidžiai tariamą sąvoką „aš esu pasaulio žmogus“, nes atrodo, kad esi be identiteto, be namų, šaknų, tradicijų. Juk gali nutikti, kad silpną akimirką tu net nežinosi, kur grįžti...

Pasaulio lietuvis gali būti ir žmogus, kuris niekada neišvyko iš Lietuvos!

O kai išgirsti sąvoką „pasaulio lietuvis“, kokia yra pirma mintis apie tai?

Pasaulio lietuvis yra tas žmogus, kuris nori ir gali taip jaustis. Pasaulio lietuvis gali būti žmogus, gimęs ir augęs užsienyje ir po kažkurio laiko grįžęs į Lietuvą. Taip pat tai gali būti žmogus, kuris gimė ir augo Lietuvoje, išvyko studijuoti ir nebegrįžo. Pasaulio lietuvis gali būti ir žmogus, kuris visą savo gyvenimą dirbo Lietuvoje, gavo geresnį darbo pasiūlymą dirbti Anglijoje arba Norvegijoje ir ten toliau jis jaučia ryšį su Lietuva ir domisi ja ne mažiau negu būdamas savo gimtinėje. Nemanau, kad teisinga dėti žmonėms etiketes, kad tu užsienietis, tu – emigrantas, ir panašiai. Pasaulio lietuvis gali būti ir žmogus, kuris niekada neišvyko iš Lietuvos! Viskas yra žmogaus proto ir širdies valioje.

Tuomet kokia yra tavo nuomonė apie lietuvių diasporą? Kokius įspūdžius tau paliko?

Jie yra vieningi. Žinoma, aš susidūriau būtent su tais tautiečiais, kurie išeivijoje gyvena patogiai ir ilgai – nuo tarpukario laikų. Turi didžiulius namus, laisvalaikiu žaidžia tenisą, prisideda prie vietinės lietuvių bendruomenės augimo. Ten jie susikūrę atskirą Lietuvą, ją nešiojasi savyje. Daugelis jų, net gyvenančių svetur

ketvirtį amžiaus, lietuviškai kalba be menkiausio akcento. Jie nebėga nuo kalbos, nuo šaknų, nuo papročių. Man asmeniškai Melburno Lietuvių Bendruomenė paliko didžiausius įspūdžius, nes ten ir praleidau daugiausia laiko. Sekmadieniais eidavau pietų, grodavau koncertuose, eidavau į mišias, kartu vakarienes ruošdavome, vykdavome į gamtą.

> *Nepainioju šiandienės politinės sistemos su būtu istoriniu krūviu, korupcijos – su miškais ir ežerais.*

Kas tau yra Lietuva?

Man Lietuva susideda iš dviejų sąvokų: valstybės ir šalies. Suvokiu jų ribas. Nepainioju šiandienės politinės sistemos su būtu istoriniu krūviu, korupcijos – su miškais ir ežerais. Semiuosi stiprybės ne iš institucinių, o iš kultūrinių šaltinių, iš to, ką man perdavė šeima, iš senelio istorijų Sibire, iš to, ką šneka Landsbergis ir mano močiutės. Visa tai man padeda nebūti paveiktai valdžios abejingumo ir nemeilės žmonėms.

Lietuviai yra abejingi?

Taip, lyg būtų sušalę. Abejingumas smogia per gyvenimo kokybę, naujus potyrius, saugumo ir jaukumo pojūtį. Abejingumas žmogiškumui šaknijasi ir žiniasklaidoje. „Mes rašome tai, apie ką žmonės skaito“, – sako žurnalistai, bet juk jie ir neklausia mūsų, apie ką mums rašyti, jie nesiekia žmogaus ugdyti, skatinti pokyčiams. Pyktis gimdo pyktį ir prasideda baisūs dalykai. Juk meile ir tiesa reikėtų kurti ateitį.

> *Man norisi kelti lietuvių kalbos prestižą ir išliekamąją vertę ir netgi noriu, kad dainos skambėtų ne vien tarp lietuvių.*

Gyvendama visuomenėje, kurioje beveik viskas vyksta anglų kalba, pasirinkai kurti dainas lietuviškai. Ar tai turi paaiškinimą?

Tai mano duoklė Lietuvai. Užaugau patriotiškoje šeimoje. Nuvažiuoju pas senelius – visur rūpintojėliai, tautinės juostos, enciklopedijos, Maironio „Pavasario balsai“, per televizorių rodo tik LRT... Mūsų šeimos istorija siejasi ir su tremtiniais, su Sibiru, Kaunu, tarpukariu. Dėl to net nekyla minties, kad mano dainos turi būti kuriamos kita, populiaresne kalba. Angliška daina labiau kabina savo melodija, ritmu, tekstas lieka šalutinis. O lietuvių kalba tarsi susminga į ausis, išgirsti kiekvieną žodį, kartais

staigiai nuplieskia jų prasmės suvokimas. Be to, angliską tekstą yra žymiai lengviau kurti, ir daug kas jau taip daro. Dabar vietoje galėčiau penkias dainas angliškai parašyti, ir jos nebūtinai būtų kvailos dainos, tiesiog anglų kalba tai daryti paprasčiau. Man norisi kelti lietuvių kalbos prestižą ir išliekamąją vertę ir netgi noriu, kad dainos skambėtų ne vien tarp lietuvių. Visiems šitiems jausmams susitelkus ir spurda manyje Lietuva. Kuriu lietuviškus tekstus, nes ir Lietuvai reikia talentų.

> *Tas neseniai įgytos laisvės suvokimas įpareigoja prisiimti ir atsakomybę – suvokti, kad dabar mes kuriame naujus namus, gerovę.*

Reikšmingesnė, įsimintinesnė data tau – Vasario 16-oji ar Kovo 11-oji?

Iš tiesų labai sunku atsakyti. Pirma mintis, kad Kovo 11-oji kelia daugiau jausmų, nes buvo neseniai, o jos liudininkai – mane užauginę žmonės. Būtent dėl to, pavyzdžiui, liepos šeštoji man tėra ta diena, kai vieningai giedame himną, nes, jeigu atvirai, apie karalių Mindaugą aš nesusimąstau.

Kovo 11-oji dar leidžia pajusti šalies jaunumą. Lietuva tarsi grakšti mergina, besiblaškanti, kurį kelią rinktis. Man norisi kelti lietuvių kalbos prestižą ir išliekamąją vertę ir netgi noriu, kad dainos skambėtų ne vien tarp lietuvių.Tas neseniai įgytos laisvės suvokimas įpareigoja prisiimti ir atsakomybę – suvokti, kad dabar *mes* kuriame naujus namus, gerovę, pereiname krizių krizes, o Seime sėdintys žmonės nesuvokia vakarietiškos skaidrios valstybės principų, nes niekada joje negyveno.

Įvardink tris gražiausius lietuvių bruožus.

Man vienas iš gražiausių lietuvių bruožų yra *rūpestingumas*. Dažnai girdžiu, kad „lietuviai tokie šalti“, ir tai tiesa. Bet draugystei gilėjant rūpinimasis kitu tampa vertybe – besąlygiška atrama, atspirties tašku, aktyviu noru, kad tavo brangiam žmogui būtų kuo geriau. Ir, žinoma, *ryšys su gamta*. Išsekę nuo rutinos, darbo streso, monotonijos, išvažiuojame pabūti gamtoje. Grybauti, žvejoti, vaikščioti pajūriu, miškais. Be jokio tikslo. Tai yra labai tyra.

O visa ko pamatuose regiu žmonių *dvasinę stiprybę*. Tiek laužytos ir žlugdytos, tildytos mūsų ankstesniosios kartos stiprybę. Žmonės gyveno toliau – žaizdoti, suluošinti, bet stojiškai priėmę likimą. Mes irgi gavome tą geną – dar vis bijome

išsiskirti iš minios ar pirmi išsakyti nuomonę. Todėl turime ką veikti – reikia iš lėto gydytis. Gydytis reikia tiesa, kelionėmis, sugrįžimu į Lietuvą ir į save. Iš tos tamsos tiek daug šviesos gimsta.

Straipsnis spausdintas žurnalo „Pasaulio lietuvis“ 2018 m. kovo mėn. nr. 3/565.

Mielai pasidalysime žurnale skelbiamais tekstais ir nuotraukomis, tik prašome nurodyti informacijos šaltinį ir autorius.

SPAUDOS, RADIJO IR TELEVIZIJOS RĖMIMO FONDAS